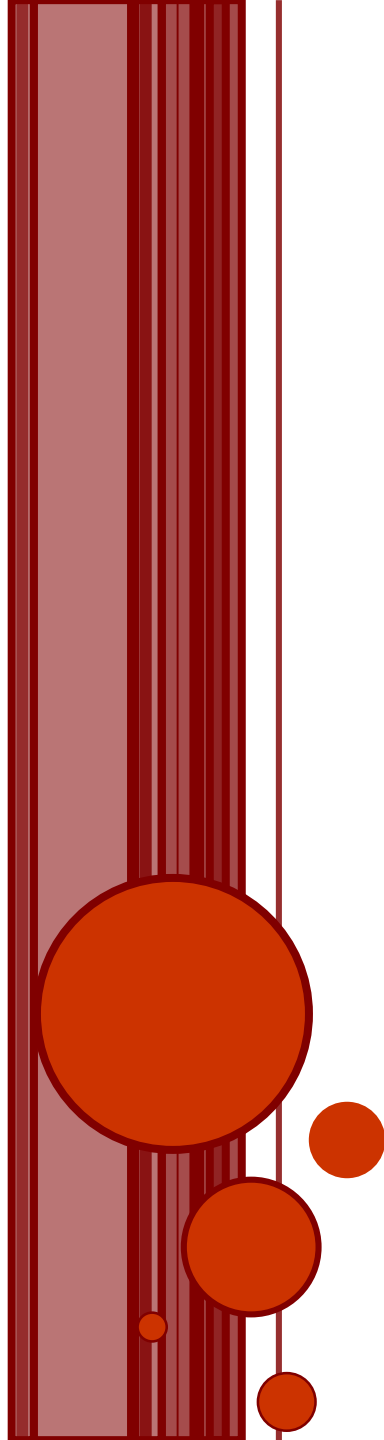

Научна конференция на БСА
Европейско социално изследване за България

Намаляващата сила на синдикалните
организации в условията на глобализация и
информационно общество и
предизвикателствата пред тях

ас. д-р Мариета Христова
Катедра „Икономическа социология”
Университет за национално и световно стопанство

Докладът е резултат от работата на автора по научноизследователски проект
„Европейско социално изследване за България (ESS)“, от Националната пътна
карта за научна инфраструктура, финансиран от МОН.

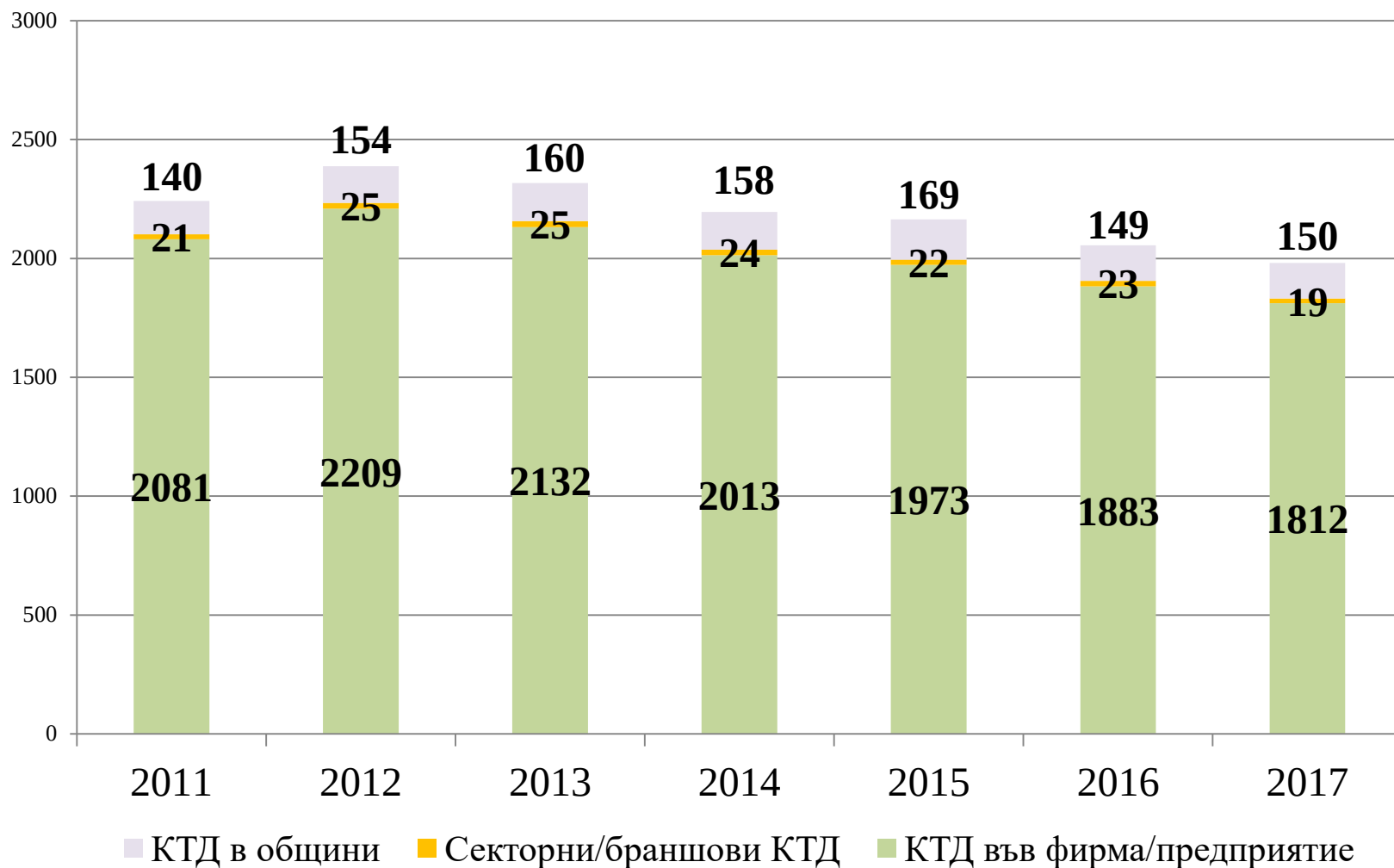
3 линии на анализ

- **Намаляващата сила на синдикалните организации** – използвани индикатори: синдикална плътност, покритие на колективно трудово договаряне, степен на централизация и децентрализация на договарянето
- **Какви са синдикалните членове** – никоя държавна институция в страната не е в състояние или не желае да предостави такава информация.
- Различните промени в труда и отношенията като цяло, които се оказват съществени **предизвикателства пред синдикатите.**
Въздействие на ИКТ върху профсъюзите. ИКТ като възможности и инструменти.

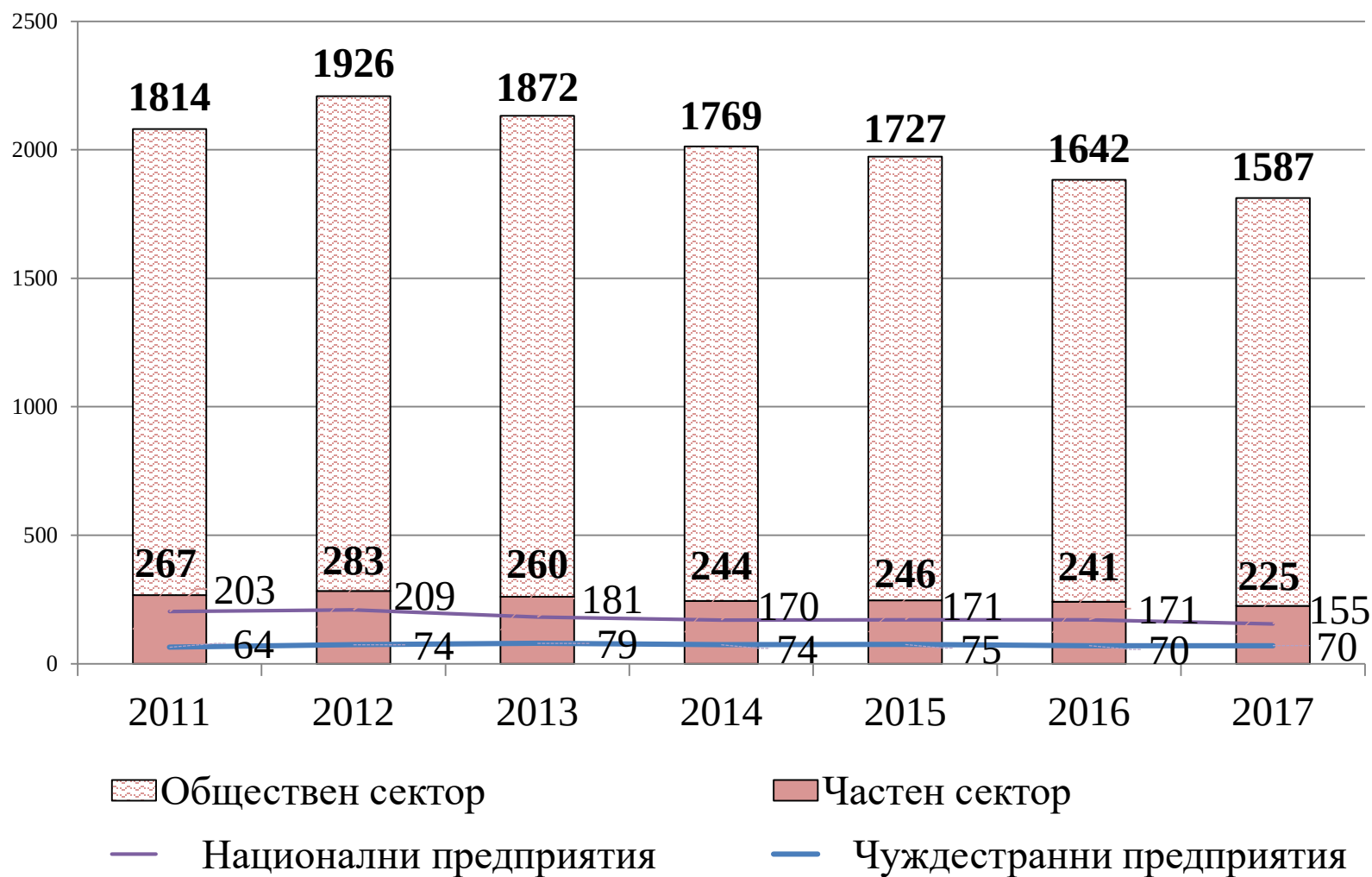
Теза 1. Силата на синдикалните организации в България намалява през последните десетилетия

- Индикатори, доказващи тази теза – покритие на колективното трудово договаряне, степен на централизация и децентрализация на договарянето, синдикална плътност
- Осъществяване и регулиране на отношенията между работодателите и работниците и служителите – механизъм на колективните трудови преговори

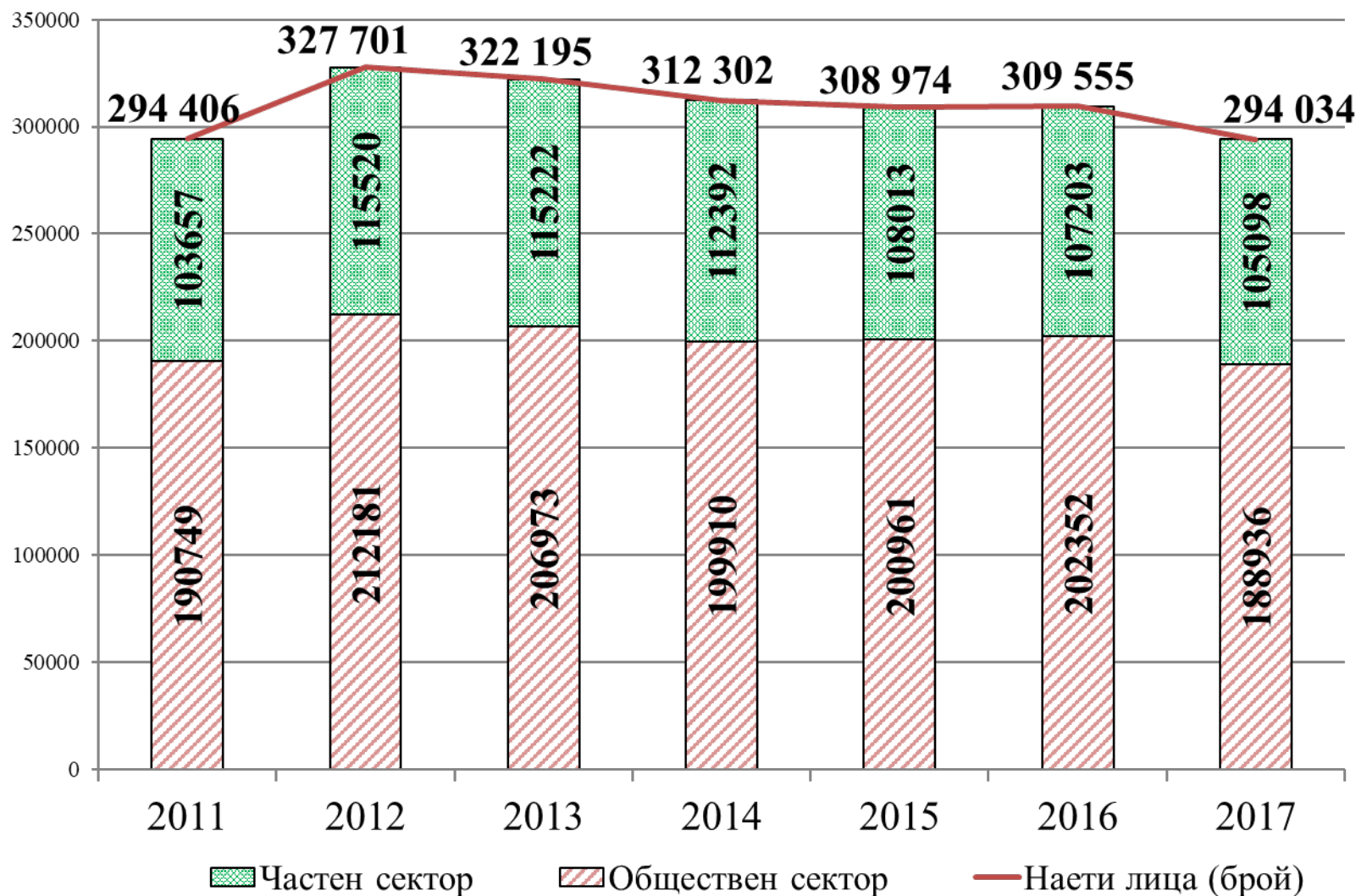
Действащи колективни трудови договори (КТД) по равнище на договаряне към 31 декември на всяка година за периода 2011-2017 г.

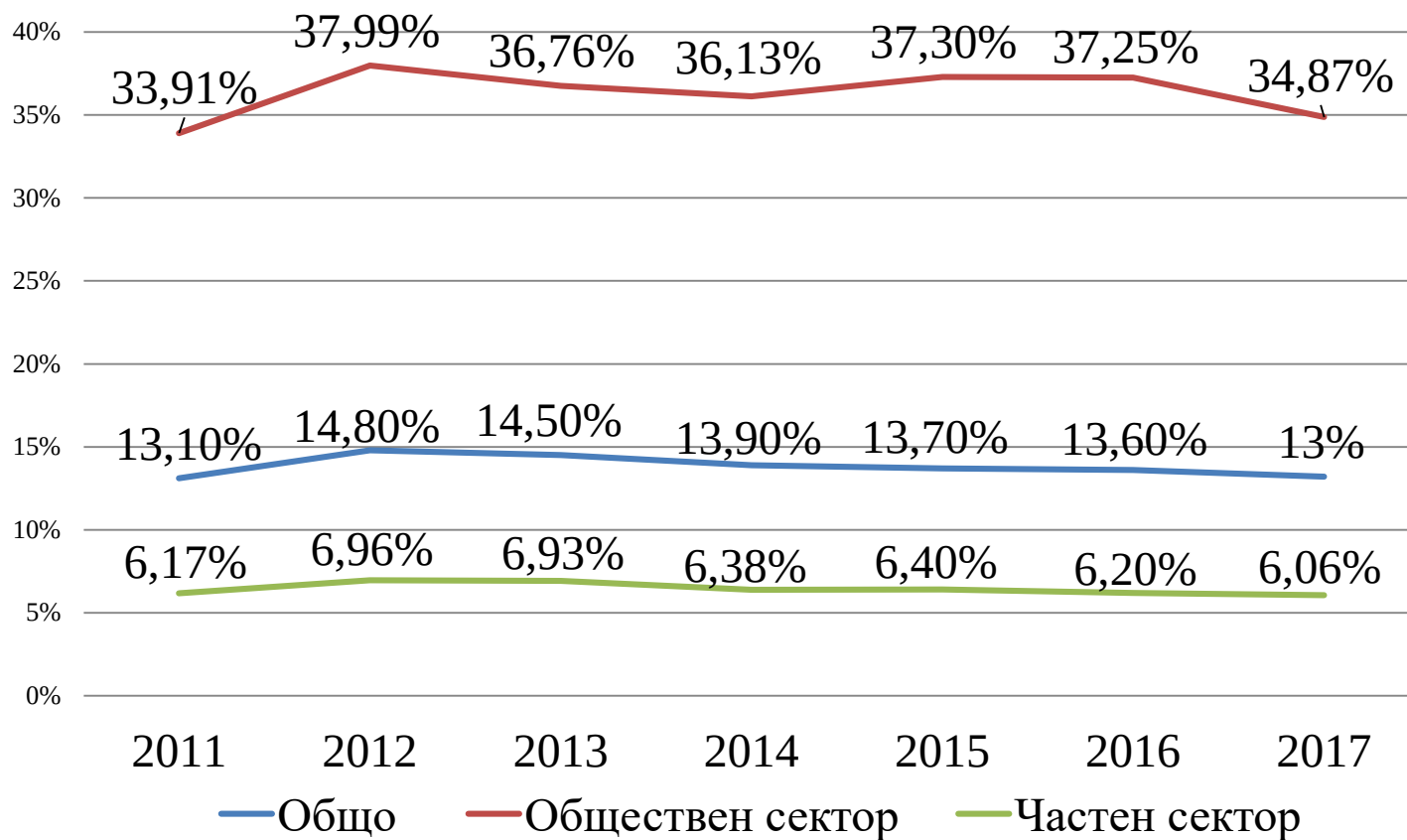
Действащи колективни трудови договори (КТД) по **вид на предприятията** към 31 декември на всяка година за периода 2011-2017 г.

Наети лица, за които са в сила действащи КТД

Дял на наетите лица, за които са в сила действащи КТД на равнище предприятие, спрямо наетите в страната

Синдикална плътност

	Брой членове					
	1993	1998	2003	2008	2012	2016
Конфедерация на независимите синдикати в България – КНСБ	1 663 821	607 883	393 191	328 232	275 762	Няма данни
Конфедерация на труда „Подкрепа”	500 000	155 000	106 309	91 738	88 329	Няма данни
Наети по трудово и служебно правоотношение	2 266 984	2 119 120	2 079 932	2 466 852	2 218 718	2 277 345
Синдикална плътност	95%	36%	24%	17%	16%	13,7%*

Изт. Министерство на труда и социалната политика, Национален статистически институт, Европейска обсерватория за индустриални отношения. Данни от официално „преброяване” от 2003 и края на 2007-началото на 2008 г. Данни за 2012 г. са от *Bulgaria: Industrial relations profile*, European Industrial Relations Observatory, достъпен на http://www.eurofound.europa.eu/eiro/country/bulgaria_3.htm. За 2016 г. данните са от COT.

Социално-демографски профил на синдикалните членове

Някога били ли сте член на профсъюз или подобна организация?

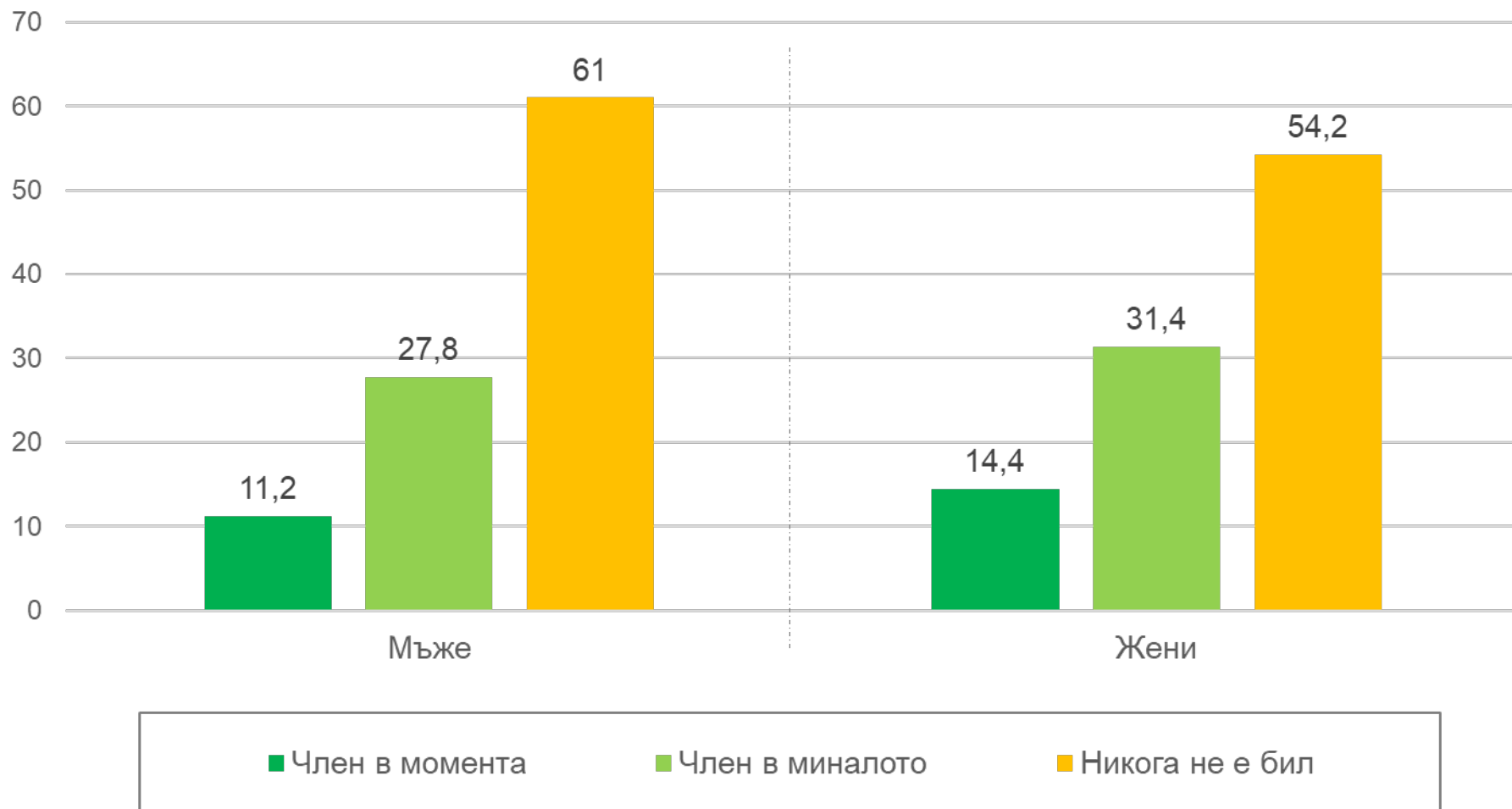
	Член в момента	Член в миналото	Никога не е бил член
Дания	81,0	10,0	9,0
Финландия	69,8	12,9	17,3
Швеция	67,4	14,6	18,1
Норвегия	56,9	14,5	28,6
Белгия	46,3	8,8	44,9
Украйна	34,6	21,7	43,6
Словения	33,1	18,4	48,5
Израел	29,4	2,6	68,0
Кипър	29,0	12,6	58,4
Ирландия	28,8	8,8	62,4
Хърватска	24,6	15,5	59,9
Холандия	23,5	7,8	68,6
Великобритания	23,2	17,4	59,4
Руска федерация	20,6	29,1	50,3
Германия	15,2	19,4	65,4
Испания	15,2	7,3	77,5
Швейцария	14,0	7,1	78,9
България	12,9	29,7	57,4
Словакия	12,4	36,4	51,2
Унгария	11,8	21,6	66,6
Полша	10,6	10,6	78,8
Франция	10,1	10,0	79,9
Португалия	9,7	5,4	84,9
Литва	9,4	31,6	59,0
Чехия	9,4	25,6	65,0
Гърция	8,6	2,2	89,3
Естония	6,0	38,2	55,8

Член на профсъюз или подобна организация по *възраст*

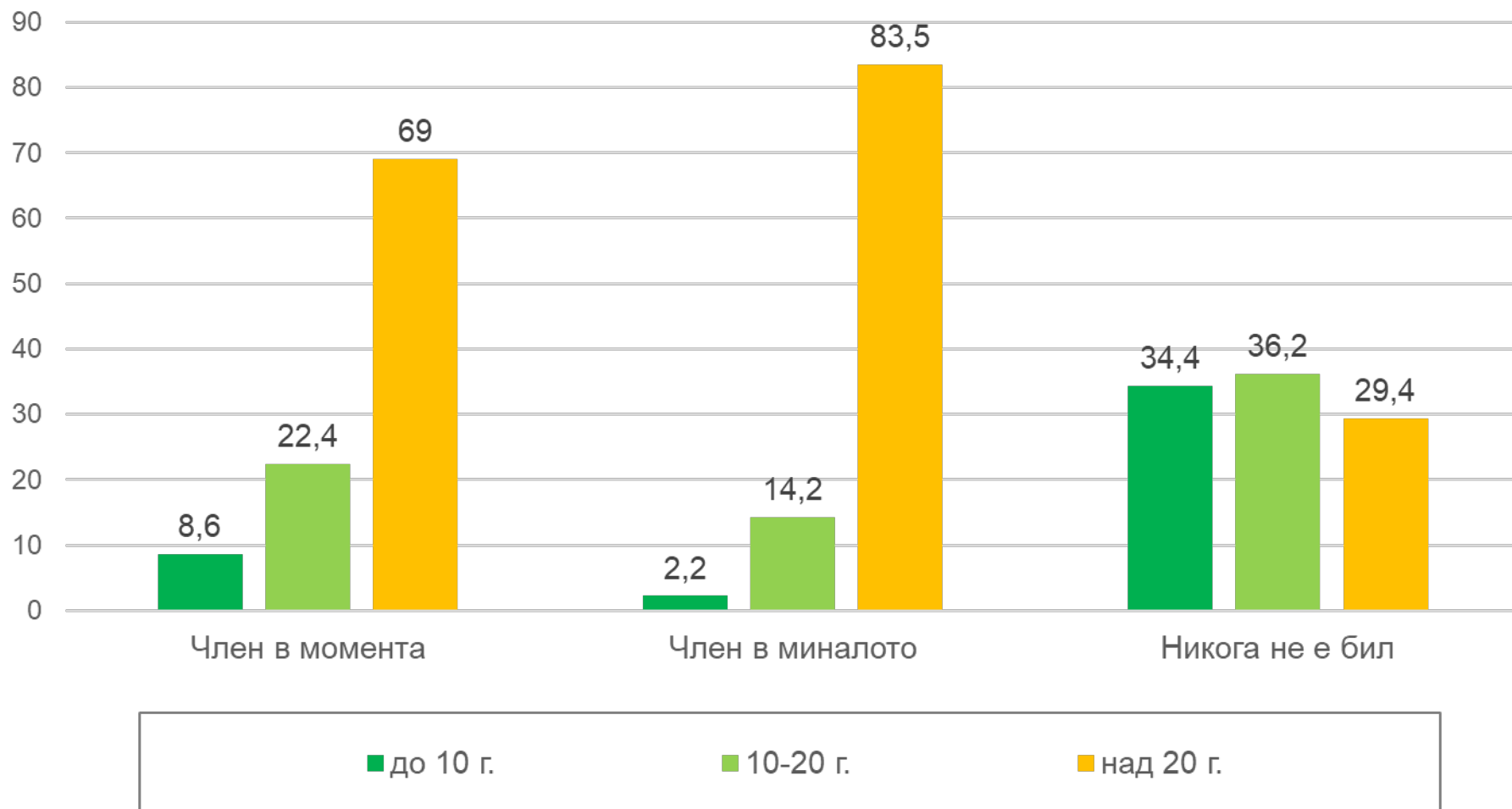
	Член в момента	Член в миналото	Не е член
18-24 год.	0	0	6,6
25-29 год.	2,6	0,7	10,8
30-34 год.	4,3	0,7	16,1
35-39 год.	14,7	2,6	21,3
40-49 год.	21,5	20,6	26,9
50-59 год.	50,0	51,7	14,9
60 год. и повече	6,9	23,6	3,5
	100%	100%	100%

Изт.: Европейско социално изследване, 2010 г. База – работещи
през последните 7 дни.

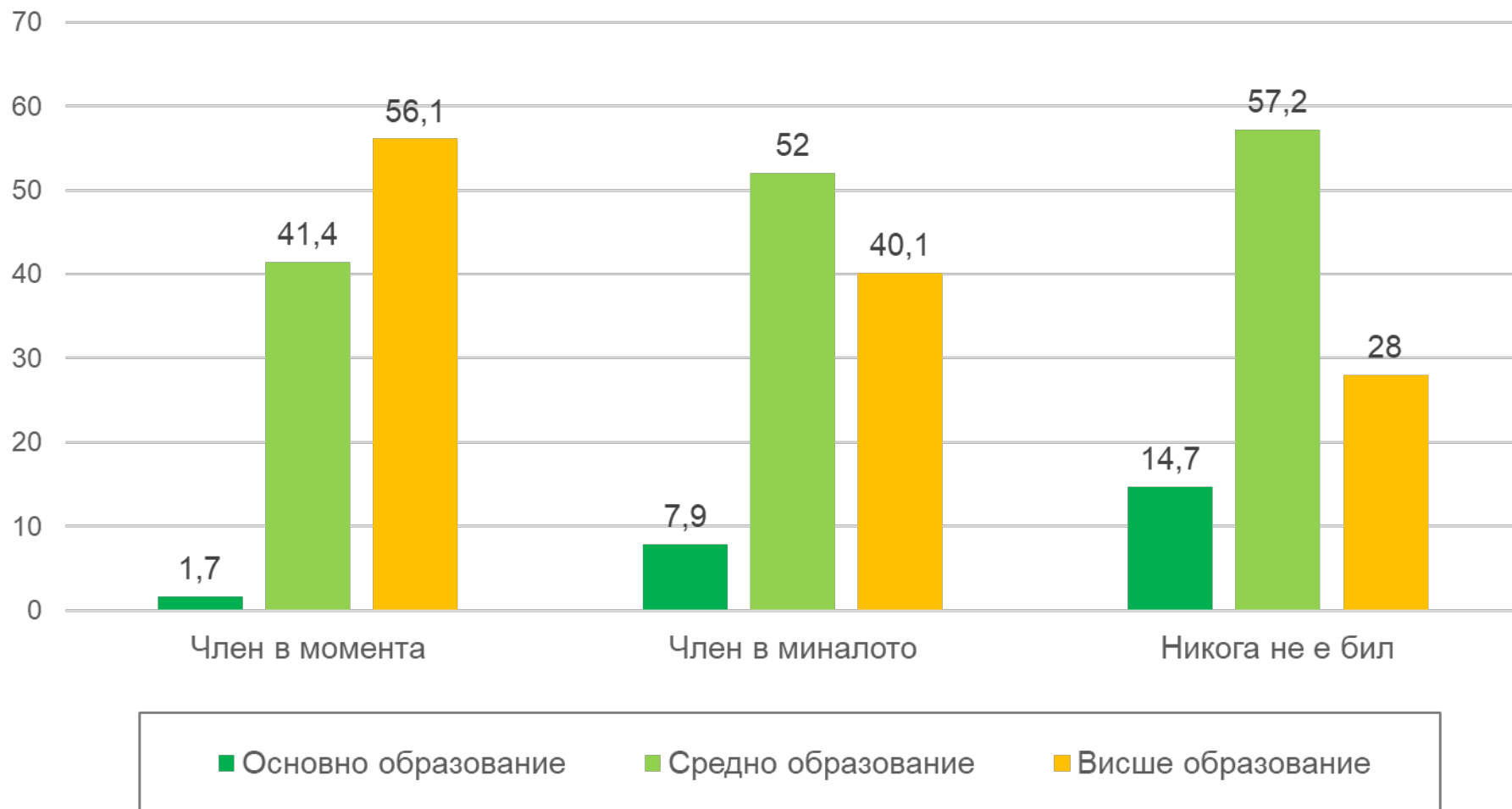
Член на профсъюз или подобна организация по *пол*

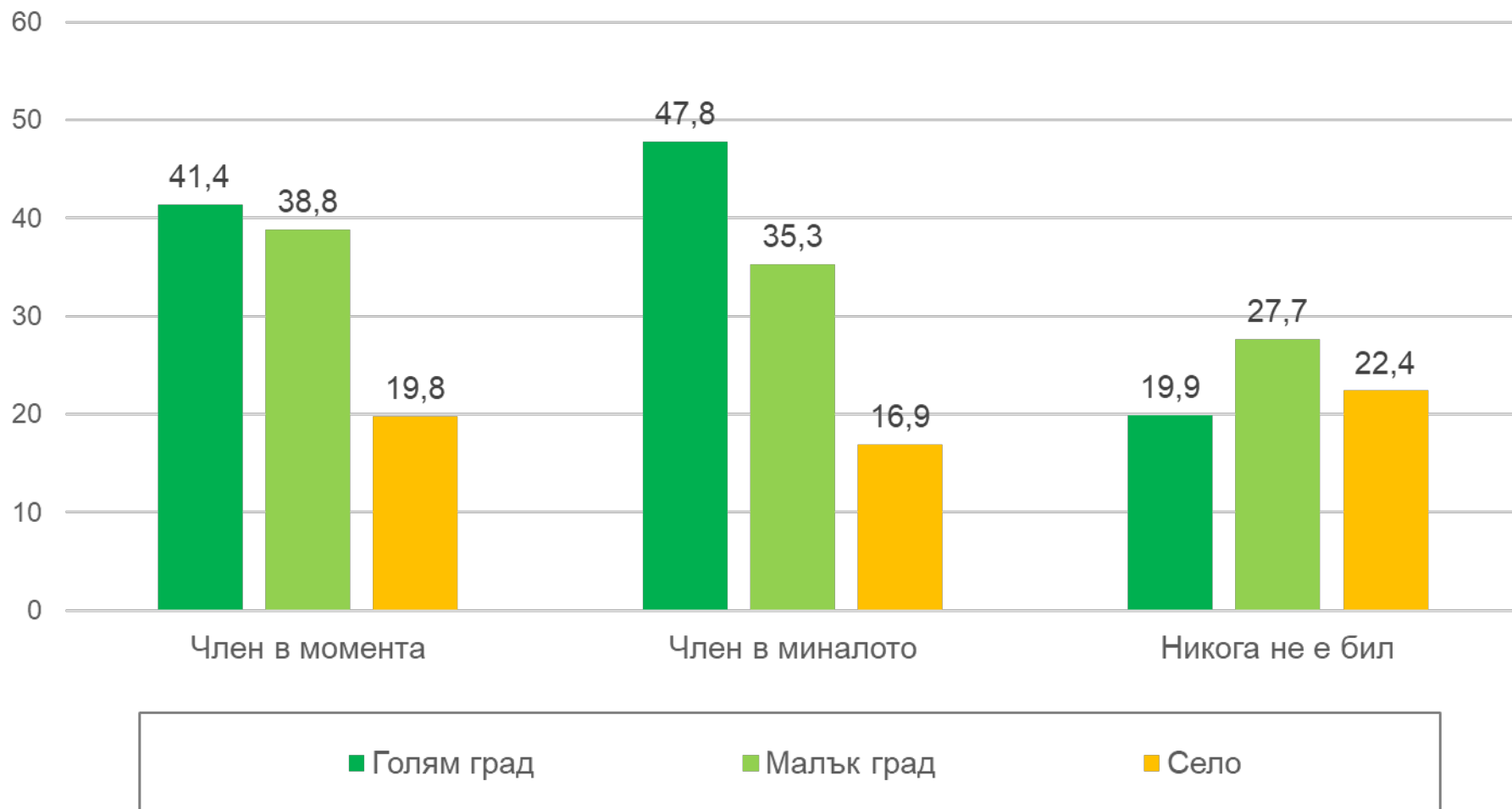
Член на профсъюз или подобна организация по трудов стаж

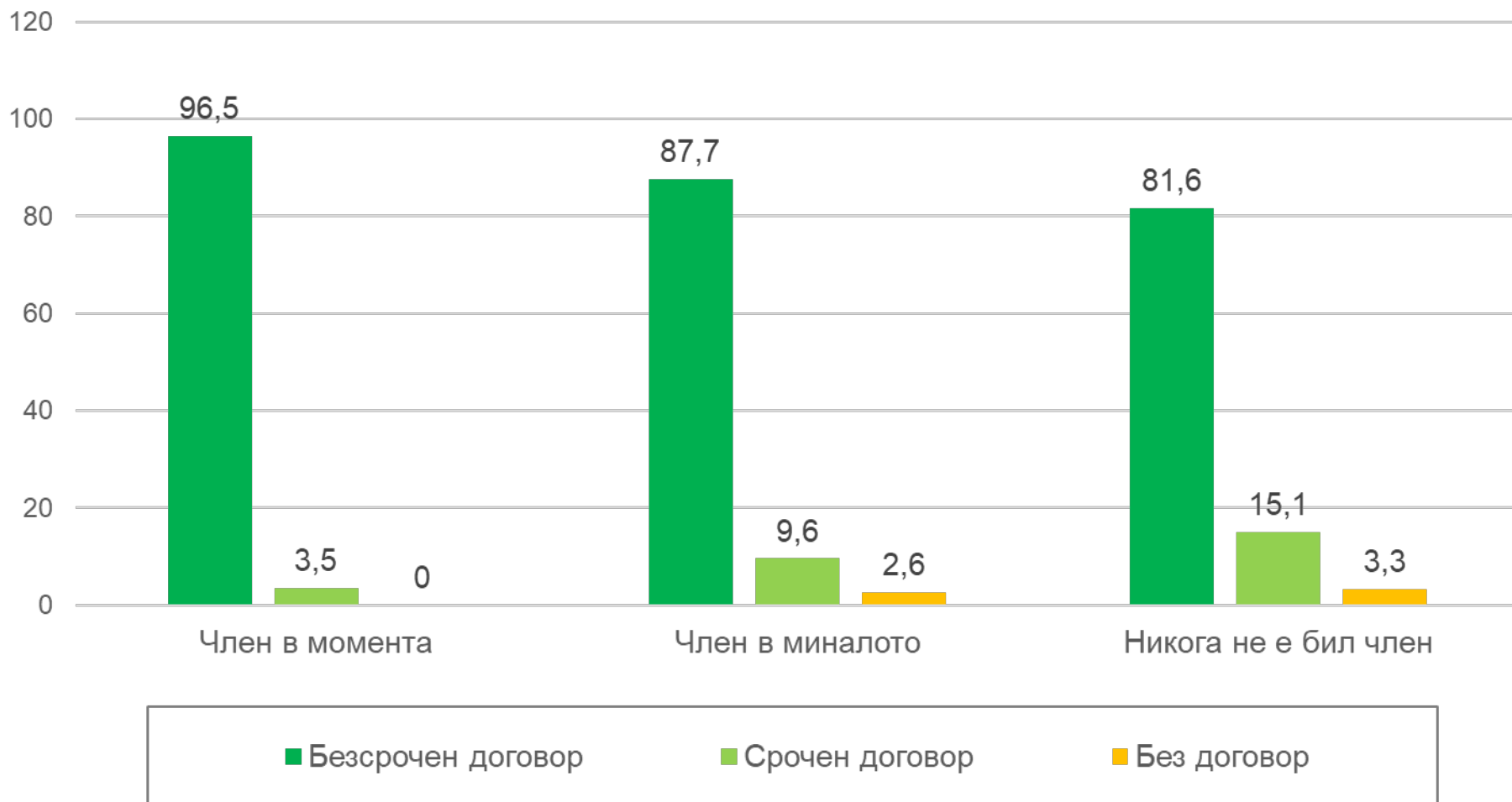
Член на профсъюз или подобна организация по **образование**

Член на профсъюз или подобна организация по място, където живеят

Член на профсъюз или подобна организация по *вид на трудовия договор*

Член на профсъюз или подобна организация по **размер на фирма/предприятие** (от наетите) (%)

	Член в момента	Член в миналото	Не е член	
До 10 души	6,4	33,1	60,5	100%
10-24 души	14,8	27,8	57,4	100%
25-99 души	15,9	27,9	56,3	100%
100-499 души	22,3	31,9	45,7	100%
500 и повече	38,7	25,8	35,5	100%

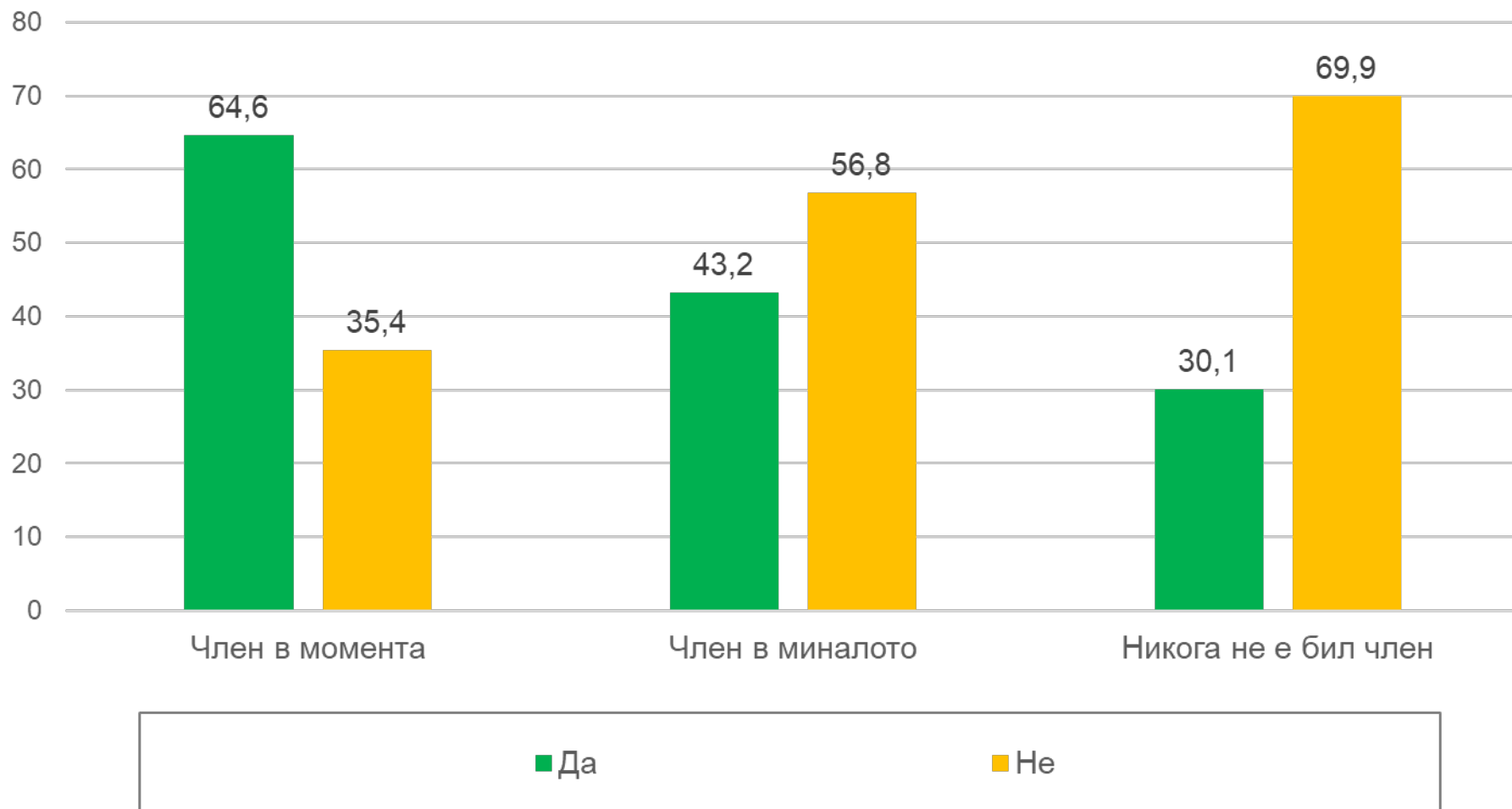
	Член в момента	Член в миналото	Не е член
До 10 души	19,5	44,4	43,7
10-24 души	22,1	18,3	20,4
25-99 души	29,2	22,6	24,6
100-499 души	18,6	11,7	9,0
500 и повече	10,6	3,1	2,3
	100%	100%	100%

Член на профсъюз или подобна организация по *тип на фирма/организацията* (от наетите) (%)

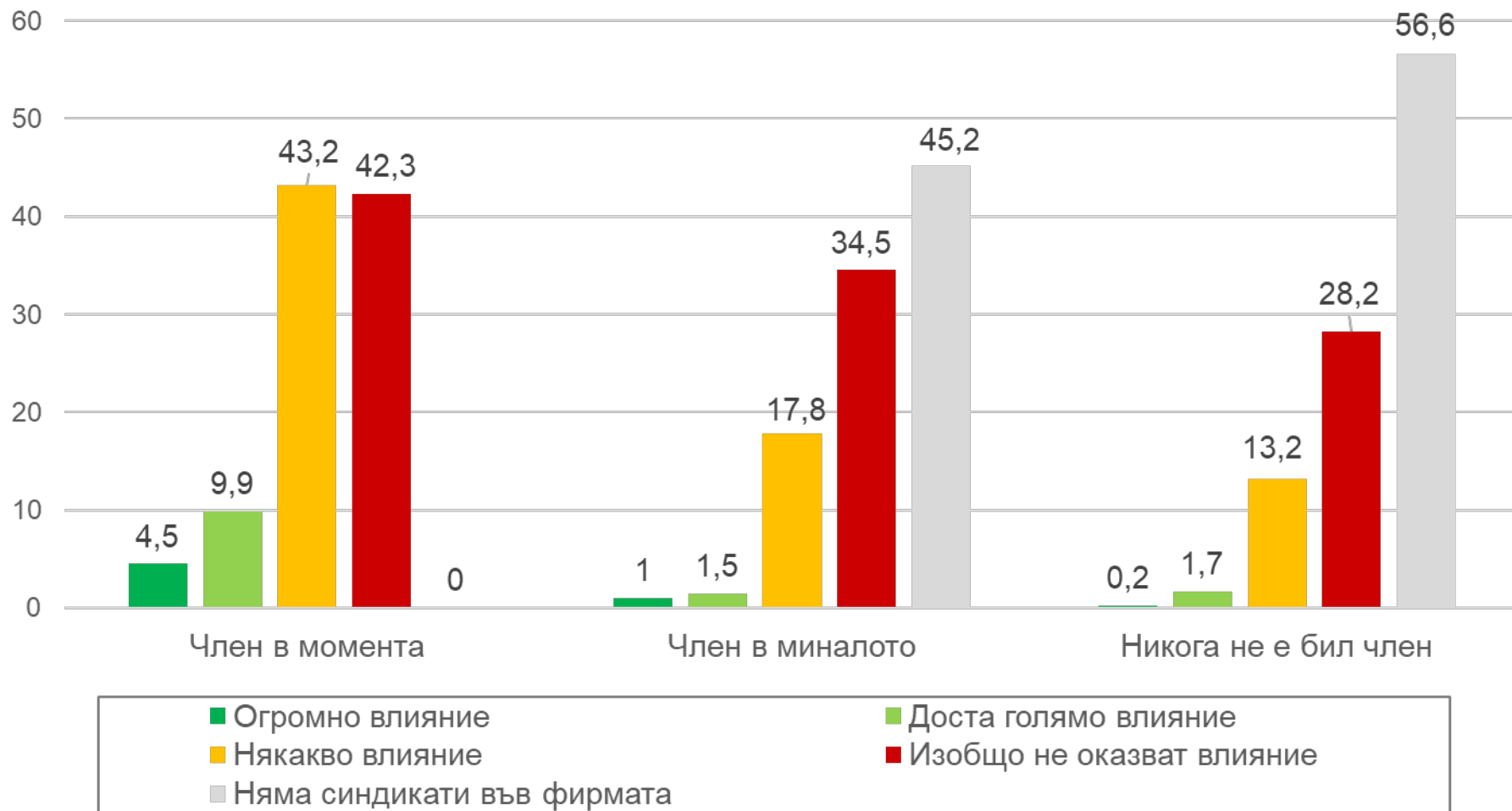
	Член в момента	Член в миналото	Не е член	
Централно или местно управление	13,3	43,3	43,3	100%
В обществен сектор (обр., здрав.)	39,0	33,6	27,4	100%
Държавно предприятие	34,3	29,9	35,8	100%
Частна фирма	4,5	24,8	70,7	100%

	Член в момента	Член в миналото	Не е член
Централно или местно управление	6,9	9,7	5,0
В обществен сектор (обр., здрав.)	49,1	18,4	7,8
Държавно предприятие	19,8	7,5	4,7
Частна фирма	19,0	45,3	67,0
	100%	100%	100%

Организиран ли се редовни срещи между представители на работодателите и на наетите лица, на които се обсъждат условията на труд и начините на работа?

Оценка на респондентите за влиянието на синдикатите върху решенията, отнасящи се до условията на труд и начина на работа

Ако се нарушават ВАШИТЕ ПРАВА, там, където работите
от кого можете да получите реална ЗАЩИТА?
(от работещите)

От:	Декември 2010	
	По 1-ви отг.	До 2 отг.
Близки (Приятели)	10	12
Синдикати (профсъюзна организация)	14	17
Политическа партия	0,4	0,7
Кмета, Общината	1,8	3,3
Съда	9	13
“Частни застрахователи”, “Борци”	1	1,1
Други	1	1,3
САМ/а се справям в такива случаи	43	52
Никой не може да помогне – и аз съм безпомощен	17	21
	100%	100%

Социално-демографски профил на синдикалните членове

В заключение може да се обобщи, че синдикалните членове са:

- по-често жени,*
- на възраст над 50 години,*
- с над 20 години трудов стаж,*
- високо образовани,*
- от голям град,*
- наети на безсрочен трудов договор,*
- във фирма с между 25-99 наети,*
- в общественения сектор.*

Повечето от тях гледат телевизия и използват редовно интернет и електронна поща за лични цели.

Предизвикателствата пред синдикатите

Глобализация на икономиката

Информационно общество

Интензивно свободно движение на хора

ИКТ

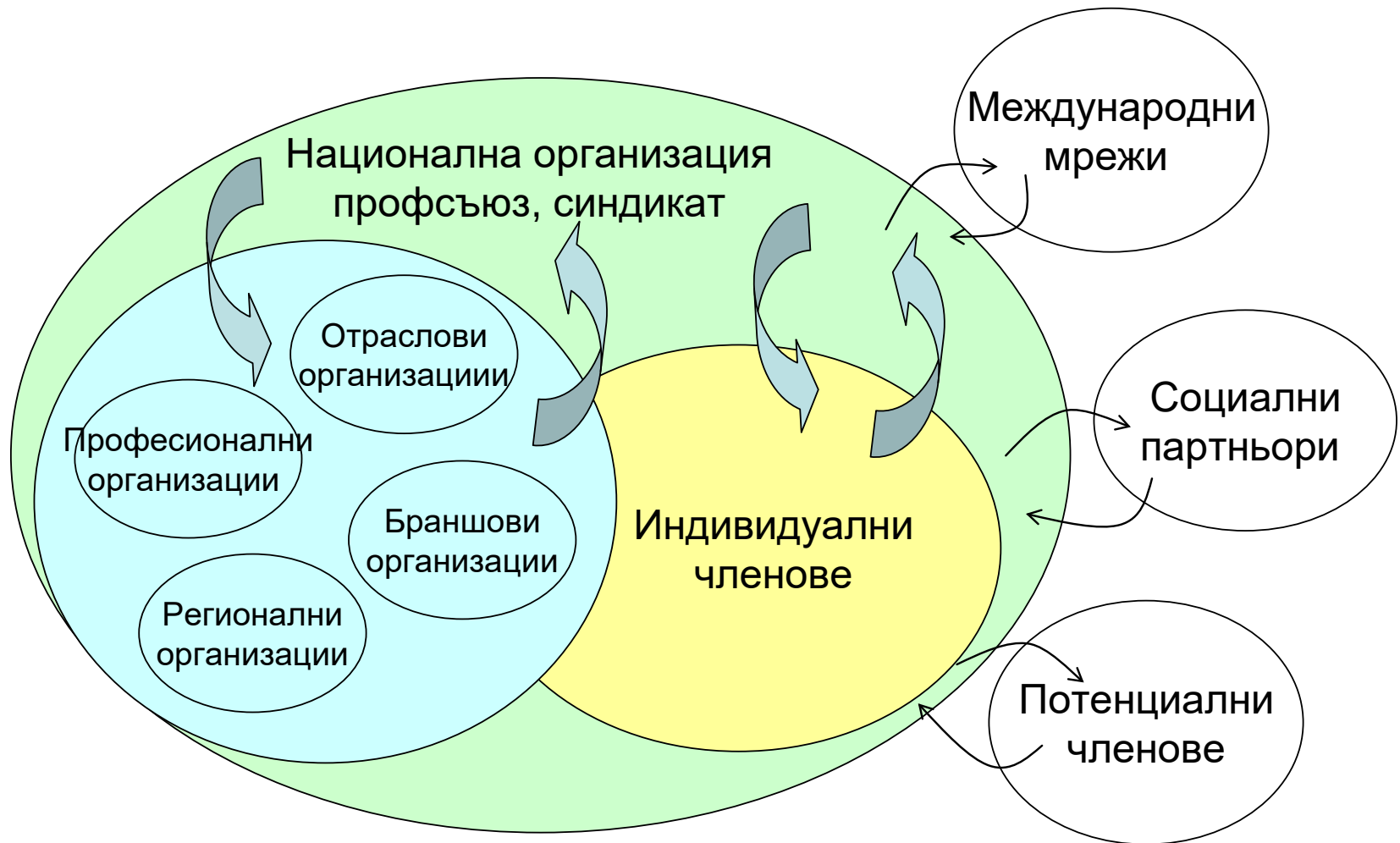
- като възможности за работниците

и

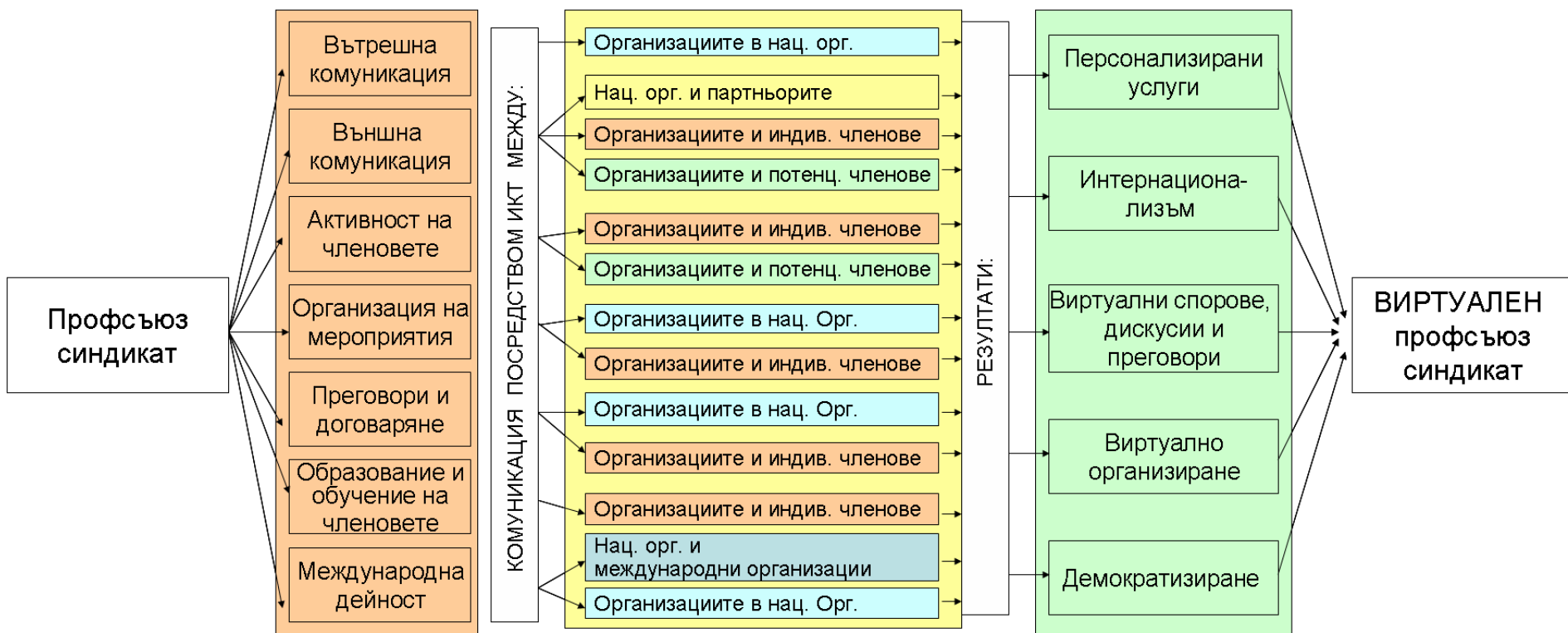
- инструменти за профсъюзите

за организиране, защита и модернизирание на
синдикалното движение

Система на взаимодействащи си страни и посока на взаимодействието

Система на дейности-комуникация и информация-резултати на профсъюзна организация

Автор: Магюмета Христова

По: Richard Freeman, Rodger Darlington.

БЛАГОДАРЯ за вниманието!

<http://departments.unwe.bg/soc/bg>

<http://blogs.unwe.bg/marietahristova/>

